

Van: [redacted], [redacted] <[redacted]@wsrl.nl>
Verzonden: 26-08-2024 12:10
Aan: [redacted], [redacted] <[redacted]@wsrl.nl>
CC: [redacted], [redacted] van <[redacted]@wsrl.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@wsrl.nl>
Onderwerp: FW: graag reactie zsm op document pfas

Hi,

[redacted] dank voor jouw goede aanvullingen. Compliment! J

[redacted] zou jij hier nog even met een schuin oog doorheen willen kijken, alvorens ik dit doorstuur aan de "stuurgroep"? Volgens mij zijn hiermee ook jouw vragen/opmerkingen getackeld.

Dank alvast!

Groet,


[redacted]

[redacted], [redacted] van <[redacted]@wsrl.nl>
Verzonden: maandag 26 augustus 2024 11:45
Aan: [redacted], [redacted] <[redacted]@wsrl.nl>
Onderwerp: RE: graag reactie zsm op document pfas

Hallo [redacted],

Hierbij mijn aanvullingen op het stuk van communicatie.

Nog een paar persoonlijk dingen.



Ik begrijp jou antwoord in de laatste twee vragen, het zijn politiek correcte antwoorden. Alleen de praktijk zal weerbarstiger zijn, de actualisatie van de vergunningen gaat wel opgestart worden maar is nog geen feit. Ik wil daarop vooruitlopend met de [redacted] afspraken gaan maken om de uitstoot PFAS via het afvalwater te verminderen.

Hoe nu verder. Ik denk dat we als aanjager de OD's moeten blijven bevragen over dit onderwerp, niet alleen de ODRN maar ook de andere OD's. Het lijkt me stug dat dit niet een veel breder probleem is.

Mocht je nog vragen hebben dan hoor ik het wel.

Grt, [redacted]

Van: [redacted], [redacted] <[redacted]@wsrl.nl>
Verzonden: vrijdag 23 augustus 2024 16:19
Aan: [redacted], [redacted] van <[redacted]@wsrl.nl>
Onderwerp: RE: graag reactie zsm op document pfas

Hi [redacted],

Helemaal eens met jouw opmerkingen.
Zie mijn opmerkingen in het stuk. Die zijn van dezelfde strekking.

En ja stuur maar aan mij terug, dan zet ik het wel door.

Overigens heb ik aan [J] gemeld,, dat ik een aantal vragen bij jou heb uitgezet en dat we dus niet eerder dan maandag a.s. kunnen reageren.

Dank alvast voor je snelle reactie. En NU weekend gaan vieren jij! J

Groet,

[J]

[J] [J], [J] van <[J]@wsrl.nl>

Verzonden: vrijdag 23 augustus 2024 16:16

Aan: [J], [J] <[J]@wsrl.nl>

Onderwerp: RE: graag reactie zsm op document pfas

Hoi [J],

Met enige verbazing heb ik het stuk gelezen, ik heb hier al overleg over gehad met [J] Ik merk dat ze er niet veel van begrepen heeft. Het stuk klopt inhoudelijk op een aantal punten niet helemaal en roept meer vragen op dan het antwoorden geeft.

Ik zal er maandag wel even naar kijken en daar aanvullen of wijzigen.

De naam van [I] moet uit het stuk, voordat je het weet gaat het een eigenleven leiden. Zeker als het naar DR en AB gaat. Over actief communiceren heb ik ook zo mijn mening, [R] Het is natuurlijk goed dat we er al wel over nadenken voor als de vraag komt.

@@@@ moet het retour naar jou???

Ook prettig weekend en tot maandag.

Grt, [J]

Van: [J], [J] <[J]@wsrl.nl>

Verzonden: vrijdag 23 augustus 2024 15:51

Aan: [J], [J] van <[J]@wsrl.nl>

CC: [J], [J] <[J]@wsrl.nl>

Onderwerp: FW: graag reactie zsm op document pfas

Urgentie: Hoog

Hi [J],

Zie onderstaande mail.

Ik heb al naar [J] gereageerd, dat ik mij verwonder over de urgentie ineens, maar dit terzijde. Sorry dus!

Ik heb reeds het meeste van de vragen ingevuld. Zie bijgaand document.

Maar er staan nog wel een aantal zaken open (bij VTH) waar ik graag jouw input op zou willen hebben, domweg omdat ik het niet weet en jij inhoudelijk veel beter op de hoogte bent en ook weet wat wel/niet te zeggen.

Komende dinsdagmiddag is er een overleg hierover. Maar ze willen **maandag a.s.** al onze reactie.

Overigens zal ik daar ook melden, dat we heel goed moeten nadenken of we überhaupt pro-actief naar buiten moeten treden. Maar dat is uiteindelijk aan de DR/Bestuur.

Zou jij er eens naar willen kijken en aanvullen? Sla het aangepaste document maar even op onder een ander naam. Mocht je nog vragen hebben, dan weet je me te vinden. Ik heb maandag weliswaar een training, maar hiervoor mag je mij storen. ;-)

Dank alvast!

Groet en goed weekend (mocht je deze mail onverhoopt toch nog lezen vandaag...),

[J]

[J] [J], [J] <[J]@wsrl.nl>

Verzonden: vrijdag 23 augustus 2024 08:30

Aan: [J], [J] <[J]@wsrl.nl>; [J], [J] <[J]@wsrl.nl>

Onderwerp: graag reactie zsm op document pfas

Hallo [J] en [J],

In de bijlage ontvangen jullie een document met zo ongeveer de tiidlijn van het pfas-incident [redacted] Weurt. Eerder is dit besproken met [redacted] en [redacted]. Ook is er contact geweest met [redacted]. Er staan nog een paar vragen open (zie in rood op pagina 2). Willen jullie aanvullen?

En als er echt iets verkeerd in de tekst staat, horen we het natuurlijk graag.

Dit document is niet iets waarmee we naar buiten gaan. Het is om als achtergrondinfo achter de hand te houden voor als er vragen komen.

Gisteren hebben [redacted] en ik met [redacted] besproken dat we met een memo begin volgende week naar DR en bestuur gaan om te beslissen over actieve communicatie over deze casus, met als natuurlijk moment het rapport dat we binnenkort opgeleverd krijgen over de metingen rondom Weurt die verricht zijn. Graag willen we met jullie contact over

- Wanneer het rapport komt
- Hoe ziet het vervolg er dan uit?

Dit vragen we omdat we dan kunnen bepalen wanneer we met de strekking ervan naar buiten kunnen. Bij voorkeur doen we dit kort na verschijning van het rapport.

Dan komt er een persbericht. Dat stemmen we uiteraard intern nog af en ook met ODRN en andere stakeholders. We komen daar zeker nog op terug bij jullie volgende week.

Maar voor nu de vraag: kunnen jullie op zo kort mogelijke termijn reageren op dit bouwstenen/tijdlijn document? Maar in ieder geval uiterlijk maandag?

Alvast bedankt,

[redacted] (en [redacted])

T: (0344) [redacted]
M: [redacted]
E: [redacted]@wsrl.nl

Waterschap Rivierenland
Postbus 599
4000 AN Tiel

Bezoekadres:
De Blomboogerd 1
4003 BX Tiel



Waterschap Rivierenland hanteert [servicenormen](#).

Voor routebeschrijving en informatie: www.waterschaprivierenland.nl

Waterschap Rivierenland hecht veel waarde aan privacy. Lees in ons [privacy statement](#) hoe we met uw persoonsgegevens omgaan. De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan vertrouwelijk zijn. Is dit bericht niet voor u bestemd, neemt u dan contact op met de afzender.

1. De afgelopen jaren heeft Waterschap Rivierenland op diverse plaatsen in het rivierengebied PFAS aangetroffen in water. PFAS is een verzamelnaam voor duizenden verschillende stoffen die een risico vormen voor mens en milieu.
2. We hebben een meetnet om de verspreiding van PFAS goed in beeld te brengen. We meten in oppervlaktewater en, sinds dit jaar, meten we ook het afvalwater dat bij de zuiveringen aankomt (influent) en het water dat de zuiveringen verlaat (effluent).
3. In de afgelopen jaren is er regelmatig veel schuimvorming op de zuivering in Weurt geweest. Het schuim bleek een hoog PFAS-gehalte te hebben. We zijn toen op zoek gegaan naar mogelijke bronnen. Er is toen geen sluitende verklaring gevonden.
4. Dit jaar is het waterschap gestart met bemonstering bij meerdere bedrijven die mogelijk PFAS-houdend water zouden kunnen lozen op de zuivering in Weurt. ~~De resultaten waren in eerste instantie niet alarmerend.~~
5. In maart/april 2024 heeft het waterschap extreem hoge PFAS-waarden gemeten in afvalwater van bedrijf [J]. Overleg tussen waterschap en Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) volgde. [J] ik ben van mening dat we in dit soort stukken geen concrete bedrijfsnaam moeten noemen. Uiteraard noemen dat we een duidelijke bron hebben gevonden, maar omwille van privacy deze naam niet in de documenten opnemen.
[J] Ik sluit mij aan bij de opmerking van [J]
6. De ODRN heeft op 6 juni de resultaten met [I] gedeeld. Het bedrijf heeft een verbod gekregen op het lozen van PFAS houdend afvalwater. Dit houdt in dat de verwerking van [I] niet meer uitgevoerd wordt. Het indampen van [J] is gestopt. Het bedrijf blijft wel [I] innemen. [I] heeft direct een deel van de bedrijfsvoering [I] stilgelegd. [J] idem! [J] De naam niet gebruiken.
7. In mei/juni 2024 bleek uit metingen dat de zuivering in Weurt hogere concentraties PFAS in het influent en effluent had, in vergelijking met andere zuiveringen van Waterschap Rivierenland. Dit verschil kan niet alleen verklaard worden door het aandeel van [I] 1/3 deel van de PFAS moet ergens anders vandaan komen. [J] idem!
8. Het waterschap blijft bemonsteren. De bemonstering is inmiddels uitgebreid naar een aantal bedrijven die op de zuivering in Weurt lozen, waarvan wordt vermoed dat er PFAS houdend afvalwater wordt geloosd. Ook blijven we het influent en effluent van de zuivering monitoren, voorlopig 2 maal per jaar.(actie A-Tin)
9. Nadat [I] een deel van de bedrijfsvoering heeft stilgelegd, nam de schuimvorming op de zuivering af. Het is er nu nagenoeg niet meer. Inmiddels is aangetoond dat de lozingen van [I] voor een groot deel de oorzaak waren van de hoge PFAS-waarden op de zuivering. Het vermoeden bestaat dat ook de schuimvorming op de zuivering door de hoge PFAS waarden wordt veroorzaakt, echter het causale verband is niet bewezen. Hier is aanvullend onderzoek voor nodig. Uit metingen is gebleken dat er meerdere bedrijven PFAS-houdend water lozen. We blijven in overleg met de ODRN dan ook PFAS-metingen doen en waar noodzakelijk uitgebreid. [J] idem!
10. Eind augustus ontvangt het waterschap het eindrapport over de PFAS-metingen die naar aanleiding van de schuimproblematiek in Weurt zijn gedaan.
11. Voor de directe omgeving van [J] heeft de PFAS problematiek niet meer impact dan elders.
De PFAS-stoffen zitten in het afvalwater dat door het riool rechtstreeks naar de zuivering gaat. Het gaat hier dus niet om lokale uitstoot in oppervlaktewater of via de lucht. (hier is geen onderzoek naar gedaan, dit kan niet zo worden gesteld) Omdat

de zuivering de PFAS-stoffen niet uit het water kan halen (hier zijn de deskundigen het niet over eens met elkaar. Tussen de 0 en 20% wordt verwijderd. Afhankelijk van het soort PFAS), komen ze uiteindelijk wel in de rivier en dus in het milieu terecht.

■ idem!

12. Waterschappen en andere instanties blijven op zoek naar methoden om PFAS uit water te zuiveren. Er zijn best beschikbare technieken om PFAS te verwijderen, echter dit zijn dure en arbeidsintensieve methodes. Maar het allerbelangrijkste is om ervoor te zorgen dat PFAS-stoffen niet in het milieu terechtkomen. Daarom pleiten de waterschappen voor een totaalverbod op PFAS.

De zuivering ligt in de kern Weurt in de gemeente Beuningen.

Aanvullende informatie

2: PFAS kan op een afvalwaterzuivering niet uit het water gehaald worden. Dus wat er in gaat, komt er ook weer uit. (hier zijn de deskundigen het niet over eens met elkaar. Tussen de 0 en 20% wordt verwijderd. Afhankelijk van het soort PFAS) ■ is dit zo? Mij bereiken geluiden, dat er wel degelijk (nieuwe) technieken zijn, die (een deel) van het PFAS kunnen verwijderen. Maar ik ben natuurlijk maar een leek. ■ Er zijn best beschikbare technieken om PFAS te verwijderen, echter dit zijn dure en arbeidsintensieve methodes.

3: Vanaf 2017 was er al schuimvorming op de zuivering. We hebben toen gecontroleerd op zeep, PFAS was toen nog niet in beeld (■ zuiverder term: detergenter). Er is toen geen verklaring gevonden. In 2021 was er forse toename van schuim op de zuivering. Sinds 2017 is het meer of mindere mate onderwerp van gesprek geweest met de gemeente en ODRN. Was 'lopend incident'.

6: ■ neemt nog wel ■ in, maar voert dit af naar een eindverwerker. De ODRN controleert of dit ook gebeurt, zodat er geen oncontroleerbare voorraden komen te staan.

■ idem, geen concrete naam noemen.

7: Bedrijven mogen geen PFAS-houdend water lozen boven de norm. Bedrijven krijgen er dus geen vergunning voor. De norm is vastgelegd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, voor drie specifieke PFAS-soorten. Het RIVM heeft nieuwe risicogrenswaarden voorgesteld, maar dat zijn nog geen normen.

7: ■ zat tussen de 1,8 en 1,3 miljoen keer boven de (oude) norm. Ter vergelijking: de ■ 2000x. Bij de zuivering was het ook 1,3 miljoen keer boven de norm. In juli 2024 bleek dat teruggebracht tot 2000 x ■ idem, geen concrete naam noemen. ■ Ik zou geen bedrijven noemen in vergelijking met de norm, dit zijn moment opnames op verschillende datums. Als er wel dit soort vergelijking gemeld moeten worden is er aanvullend onderzoek / analyse nodig van de beschikbare data.

11 De impact op de omgeving is dus anders dan bij Chemours. Enige vergelijking met Chemours is niet te maken, de depositie ging hier voornamelijk door de lucht, en in deze casus via het afvalwater.

Vragen

3 Er is een theorie dat het schuim ontstaat doordat PFAS bacteriën afbreekt. Klopt dat?

■ Er is nog geen onderzoek gedaan naar deze hoge waarden van PFAS, er is een STOWA onderzoek, de waarden liggen hier aanzienlijk lager dan de gevonden waarden op de zuivering Weurt

3 Sinds wanneer weten we dat het schuim veel PFAS bevat? TIN (ook in relatie tot persleidingbreuk Beuningen) ■ sinds voorjaar 2024

4 Wanneer zijn we de bedrijven gaan controleren? En waarom? Is dat onze bevoegdheid of van de ODRN? Doen we dat ook elders in het gebied? VTH; ■ het betreft hier indirecte

lozingen. WSRL is hierin niet het bevoegde gezag. Het bevoegd gezag is de ODRN. Aangezien we op Rijkswater lozen (effluent) is hierin RWS de toezichthouder. [J] Nav het onderzoek bij [I] is de vraag gesteld hoe zit dit bij andere bedrijven. Bij reguliere controles (WSRL) is aanvullend afvalwater monster genomen voor PFAS analyse. De resultaten zijn gedeeld met de ODRN. Nav deze analyses moeten er nu keuzes worden gemaakt voor aanvullende onderzoeken en door wie. Het is aan het bevoegde gezag om er wat mee te doen, WSRL treedt hierbij op als adviseur van de OD's.

4 Hoezo waren de resultaten niet alarmerend? duiding van wat we toen hebben gemeten. VTH; [J] voor de juiste duiding: WSRL is NIET het bevoegde gezag. Formeel hebben we hier geen rol. [J] Ik weet niet waar dit vandaan komt? De eerste resultaten waren juist alarmerend en direct aanleiding om in overleg te treden met de ODRN, juist vanwege de hoge waardes die waren gevonden.

6: Zijn er nog vervolgacties geweest bij [I] (afdoppen?) om de lozing van PFAS blijvend tegen te houden. VTH; deze vraag behoort toe aan de ODRN. Nogmaals wij zijn NIET het bevoegde gezag. [J] Er zijn door de ODRN vervolg controles geweest, ook samen met WSRL. Machines zijn afgekoppeld en het riool is afgedopt. Hier wordt regelmatig op gecontroleerd.

6: We gaan [I] niet noemen. Maar wordt snel genoeg bekend [J] waarom wordt dat snel genoeg bekend??) [J] [J] heeft geen belang bij media aandacht, ook is het niet algemeen bekend dat [J] deze bewerking uitvoert . Afstemmen met [I] vooraf wie/ waarom?

7: [I] zat 1,3 miljoen keer boven de (oude) norm. Ter vergelijking: de [I] 2000x. Bij de zuivering was het ook 1,3 miljoen keer boven de norm. In juli 2024 bleek dat teruggebracht tot 2000 x.

(Is niet in lijn met de bewering van 1/3 bij punt 7.) Graag uitleg. VTH/TIN [J] het is een optelsom van alle lozingen op de zuivering, vele kleintjes zijn bij elkaar ook een hele boel. Er is niet één bedrijf verantwoordelijk voor de overige lozing van PFAS op de zuivering. Hier moet nog meer analyse voor plaats vinden van de beschikbare data. We meten pas een half jaar in deze frequentie en op dit detectie niveau. Er is altijd gemeten in microgrammen per liter, nu worden metingen gedaan in Nanogrammen per liter en sinds kort in Picogrammen. Kunnen we beweren dat het stilleggen van [J] heeft gewerkt? VTH [J] Ja. PFAS in het influent is sterk afgenomen, zeker de specifieke [J] parameters. Tevens is de schuimvorming nagenoeg weg. Echter het causale verband tussen het schuim en de PFAS moet nog nader onderzocht worden. Dit berust nu op vermoedens, er zit geen wetenschap achter.

8: 'Het waterschap blijft bemonsteren' Dat klopt toch? Dat is toch onze taak? En niet die van de ODRN? VTH; [J] voor wat betreft [I] wel, aangezien zij een directe lozer zijn. Onze risicobenadering mbt indirecte lozingen ligt op discrepantie, daarbij maakt bijvoorbeeld PFAS geen onderdeel uit van de parameters. Wanneer we worden ingeseind door de rwzi kunnen we wel reactief schakelen in samenspraak met de omgevingsdienst. Hieruit blijkt ook het belang om als waterketen te acteren en niet als afzonderlijke entiteiten. [J] In

samenwerking met de ODRN blijven we bemonsteren. Echter de ODRN is het bevoegde gezag voor lozingen op het gemeentelijk riool. We hebben als WSRL een aanzet gemaakt om het probleem onder de aandacht te krijgen van de ODRN, meten is weten. De komende periode moeten er afspraken worden gemaakt wie wat doet, het gaat dan om tijd en kosten. 8: Info over [I] Wat doen we met de [I] en eventuele andere bedrijven met hoge PFAS-uitstoot? VTH; indien het een directe lozer is (zoals [I], dan zijn wij idd het bevoegde gezag. In het kader van herziening vergunning directe lozingen (is een net opgestart project) zullen de vergunningen bekeken en geactualiseerd worden. De vergunning van [I] stamt uit 2012. Echter in de huidige vergunning maakt PFAS nog geen onderdeel uit van het

parameter-pakket van de vergunning. Dit zullen we meenemen in de actualisatie. Bedrijven die indirect lozen is niet onze jurisdictie. [J] met de [I] zullen op korte termijn de analyseresultaten worden besproken. De [I] zal een actieplan moeten maken om binnen de huidige norm te lozen.

10 Wat betekent dit voor het vervolg? Maatregelen en acties nav het gebeuren en het rapport. VTH/A-TIN: we zijn reeds in actief gesprek met zowel de ODRN als de ODRA om deze problematiek gezamenlijk op te pakken. [J] in het jaarplan 2025 zal PFAS een onderdeel worden van de controles, gelet op de huidige problematiek en aandacht.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

I Art. 5.1 lid 2 sub d

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

R Art. 5.2 lid 1

De informatie uit documenten betreft persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter